

MULTIRELIGIÖS VANDRING

Studieförbundet
Sensus, www.sensus.se.

KONTAKT
08-406 16 00
HEMSIDA
www.sensus.se

VAD?

Grupp-hembesök till olika religioner, med grundlig information, personligt möte och chans för den främlingsnyfikne att ställa frågor på alla nivåer.

VAR?

Sedan 2005 besöker man i Stockholm varje år mellan fyra och sex olika religioners rum – denna gång Stora synagogan (www.jfst.se), innan dess S:tta Eugenia katolska kyrka, och nästa gång – 12 februari 2013 – gästas det nyinvigda zoroastriiska templet i Sollentuna.

TÄNK PÅ ATT

I synagogan behöver män en huvudbonad. I andra helgedomar gäller andra koder. Kolla innan! Och man tar bara del av en tradition åt gången – "multireligiöst" blir det om man följer med fler gånger.

- PERSONLIGT
- MISSIONERANDE
- ALLVARLIGT
- AKADEMSKT
- FOLKBILDANDE
- HISTORIEMÄTTAT
- DYSTERT
- HÖGTIDLIGT
- KLÄDKOD

10

vuxna judiska män behövs för att man ska kunna firas judiska gudstjänst – men man kan göra det var som helst.

Skrifter, koshermat och diskussionslust. Eva Aperia berättar om judiskt liv.

Multireligiös vandring. Doft av tradition i Stockholms synagoga.

EN NOVEMBERMÖRK kväll samlas drygt 20 kvinnor och några män utanför Stora synagogan i Stockholm. Klockorna i Jakobs kyrka slår sex och vi går förbi minnesmonumentet över förintelsens offer och in i fougén. Det är tyst, tills lampan slocknar en sekund och någon ropar till. Sedan öppnar kvällens ciceron Eva Aperia dörren och välkomnar oss in.

Vad vet du om mandeér eller zoroastrier? Vad vet jag om judisk tro? Inte mycket. Även för den mest främlingsnyfikne kan det vara svårt att knacka på dörren till de heliga rummen. Lättare då att hänga på en grupp. Till ett möte med någon som är hemmastadd i traditionen. Därför har studieförbundet Sensus sedan länge ordnat multireligiösa vandringar.

INFÖR SYNAGOGEBESÖKET får vi anmäla oss med personnummer. Antisemitismen syns inte bara i monument, hoten mot judar är dagsaktuella och säkerhetskontrollen ganska strikt. Men innanför grindar och lås doftar det av tradition och högtid. Eva Aperia placerar oss i bänkarna och berättar: synagogan stod färdig 1870, nästan hundra år efter att de första judarna fått slå sig ner i Sverige, och

ska likna ett antik assyriskt tempel.

Jag ser mig omkring: ornamenterade träläktare, talarstol och ljusstakar med elektriska lampor. Ganska likt ett kyrkorum. Eller är det tvärtom?

JUDENDOMEN fanns först, men har också influerats av den kristna kyrkan. Här finns en orgel, och sådana har ingen plats i en synagoga, egentligen, påpekar Eva.

Det är ett av många "egentligen" som kan diskuteras – och diskutera gör man gärna. "Vi brakar ständigt", säger Eva glatt, om Stockholmsförsamlingen där ortodoxa, konservativa och liberala judar trots allt samsas i en församling.

Hon tar med oss längst fram: där brinner alltid *ner tamid*, en lampa som ska minna om *menorot*, den sjuarmade ljusstaken i Jerusalemens förstörda tempel.

Judendomen minns. Synagogan är inte templet, men ska påminna om det. Där fanns arken, kistan med

Moses stentavlor – här drar Eva ett vinrött samvadsdraperi åt sidan och öppnar ett skåp med silver- och sammetssmyckade torahullar.

Hon berättar sakligt, ibland med mild ironi, om kosherregler och reningsbad, om olika sätt att hantera bud och traditioner. Här sitter män och kvinnor tillsammans, på andra håll får en judisk man inte se på en kvinna.

SYNAGOGAN ÄR träffpunkt, skola och bönelokal, med långa gudstjänster som sjungs fram på hebreiska medan folk sitter och pratar med varann. "Gud får sitt och vi vårt".

En främmande värld? Jo, lite. Men också en religion som är minst lika praktisk som mystisk, som har både allvar och lätthet. En av de multireligiösa vandramna frågar vad som händer om man inte följer buden, och Eva slår ut med händerna.

– Då händer ingenting. Vi har inga religiösa auktoriteter, bara Gud kan döma.

Judendomen minns. Synagogan är inte templet, men ska påminna om det.

DAVID BERLUND